

# «Arap bahary» taryha öwrülip gitdimi?

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

"Arap bahary" taryha öwrülip gitdimi? «ARAP BAHARY» TARYHA ÖWRÜLIP GUTARDYMY?



«Arap bahary» wagtynda bolup geçen wakalar geçip giden tapgyr däl, gaýtalanyп duran medeniýetdir.

Kairiň merkezindäki «Tahrir» meýdanynda 2011-nji ýylyň protest demonstrasiýalary wagtynda gurnalan bir çykyş / Fotosurat: AP Durmuşyň iň esasy hakykatlarynyň üstünde umumy pikir meňzeşligi ýok. Syýasat hem şolaryň biri. Hatda başynda gelýär...

Umumy pikiriň bolmazlygynda mesele ýok. Şonsuzam Allatagalanyň kitabynda bu barada şeýle diýilýär:

**«Rebbiň rehmet (we hydáyat) edenlerinden başga (adamlaryň köpüsü gereksiz düşünişmezlikler we ambisiýalar bilen berbaşagaý. Alla olary şunuň üçin (her kim öz bilyänini orta goýsun diýip) ýaradypdyr».**

Galyberse-de, käbir düşünişmezlikler umumy akymy baýlaşdyryp we güýçlendirip bilyär. Emma bu «tebigy» düşünişmezlik ölçegi

doly ýykgynyçlykly işlere duşmançylykly hereketlere girişse, düýbünden başga zada öwrülyär.

Häli-häzirlerem Birleşen Korollykda, Kanadada we beýleki daşary ýurtlarda oturýan, «Musulman doganlar» toparynyň we şoňa meñzeşleriň maksatnamasynyň hasabyna işleýän (şeýle-de hökman şol guramanyň agzalyk karty bar agzalar bolmagy gerek däl) kişiler bar.

Bularyň nyşanasында häzir iň güýçli Arap ýurdy, araplaryň iň esasy merkezi, gaý-tupanlara we betbagtçylyklara garşıy iň ýokary we iň berk barýeri bolan Saud Arabystany bar.

Birleşen Korollykda we Kanadada oturýan bu adamlar, elbetde, iňlis-kanada gulluklarynyňam habarlylygynda, ýykgynyçlykly, nigilikistik, hakykata çapraz gelýän missiýa üçin işleýärler. Şeýle adamlaryň niýetlerine girjek bolup duramzok, şonsuzam her kim eden işi üçin Hudaýa hasap berer.

Bu topar meýdana täze çykdymy?

Edil beýle-de däl. Tersine, özüne meñzeş halkalara goşulan täze halka...

**Б. В. Долгов**

**ФЕНОМЕН  
«АРАБСКОЙ ВЕСНЫ»  
2011–2016 гг.**

**ПРИЧИНЫ,  
РАЗВИТИЕ,  
ПЕРСПЕКТИВЫ**

**ТУНИС  
ЛИВИЯ  
ЕГИПЕТ  
СИРИЯ  
АЛЖИР**



[kitapcy.ru](http://kitapcy.ru)

2012-nji ýylyň 11-nji martynda şol döwür atlandyrylyşy ýaly «Arap bahary» ýurtlarynda, aýratynam Tunisde, Müsürde, Liwiýada, Ýemende bolup geçenlere meňzeş görnüşde näbelli topar saudlary «jumga çykyşyna» çagyrýan «Facebook» sahypasyny döretti.

Şol gün has soňra «Huneýn günü» diýlip ýatlanmaga başlandy. Şonda adamlaryň bir bölegi sandyr-sandyr etdi, bir bölegi haýrana galdy, bir böleginiňem gorkudan ýaňa gözleri uçganaklady.

Şol döwür şeýle ýazypdym:

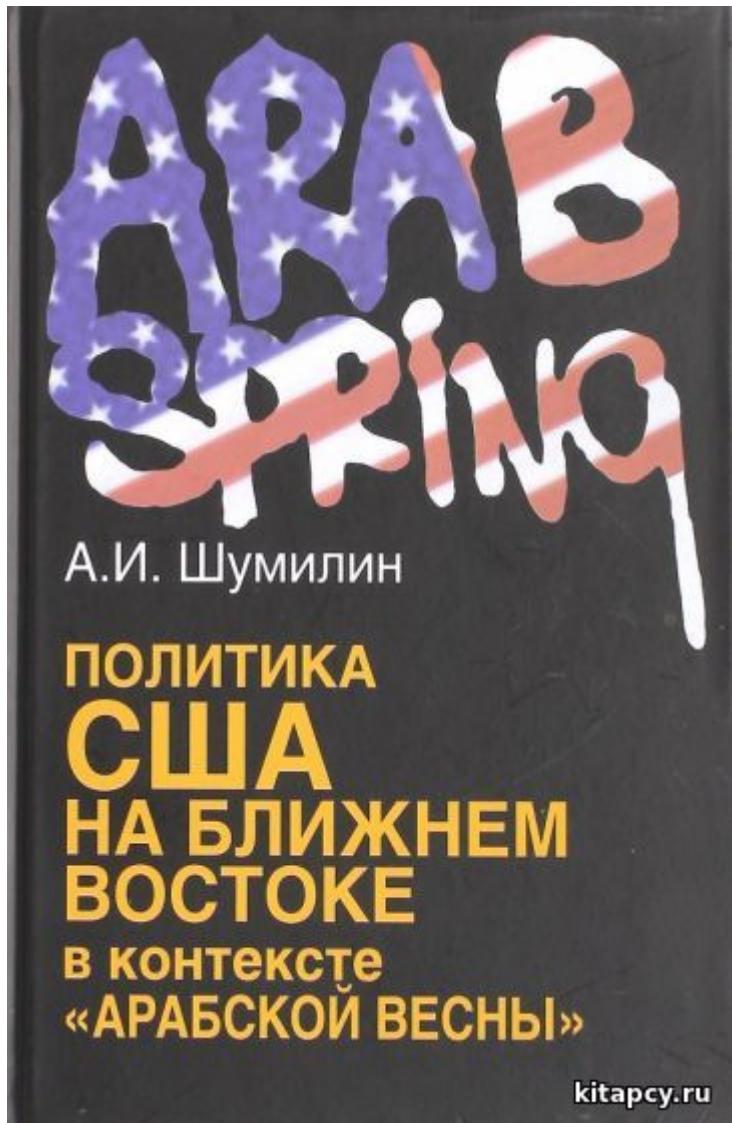
«Nämüçin käbir intellektual saud elitalar bilen käbir (Facebook) we (Twitter) ýaşlary Saud Arabystanda Sanadır Kaire

meňzeş «Gahar-gazap jumgasy» bolup geçjegine ynanmaga gyssandylar? Nämüçin munuň hakykylygyndan şübhelenen adamy ýekirdiler, aýypladylar, ýanalmaga degişli gara sanawa girizdiler? Bu hadysalaryň ritminiň arasynda wagtyň geçmegi bilen ýitirmäge degişli däl möhüm soraglaryň biri.

Ýene şol döwürde munuň sebäbini şeýle düşündiripdik:

Munuň sebäbi, kabul etmeleri (восприятие) bulaşdyrmaga esaslanýan ýalňyş ündewlere berenleriň we hadysalary seljermäge gyssananlaryň kösenýän psihologiki kemçiligi bolup biler. Tunisde, Müsürde bolup geçen gorkunç ýer yranmasyndan soň bularyň psihikasy bozuldy we ýalňyş pikirlere taýdylar. Betbagtçylygyň bolup geçendigini we bu tupan tolkunynyň Saud Arabystany bilen birlikde uemme ýere ýaýylmagynyň gutulgysyzdygyny we mundan gaçyp sypmagyň mümkün däldigini pikir etdiler.

Aýratynam birnäçe arap emeli hemra kanalynyň şeýle rewolýusiýa görünüsdäki tupan ilýuziýasyny hezil edip efire bermeginden soň käbir arap žurnalistleri, hatda köpüsi, hiç bir arap ýurduynyň Tunis-Müsür tolkunlarynyň täsirinden çetde galyp bilmejegini ýazdylar.



Adamlar meseläniň her bir arap ýurdunda ussatlyk bilen amala aşyrylan katalogdan has çylşyrymlydygyna düşündiler.

Şonuň üçinem 2024-nji ýyla, ýagny biziň günlerimize gaýdyp geler bolsak, «Arap bahary» möwsüminiň atmosferasy, ynjylary, sözlenen sözleri, pirimleri, demleri, toparlary geçip giden döwür däldir. Gaýtam tersine, hemaýatkärleriniň saklaýan we suwlap duran dowamly hereketdäki durnukly medeniýet, hemişelik partiýalar, global we regional bähbitlerdir.

«Arap baharyny» döredijileriň diňe şahslar ýa-da şahslaryň kämilligi ýa-da hemaýatkär toparlaryň hakykaty görəndigi sebäpli indi ömrünü soňlan güýçler bolandygy pikirini yerleşdirmek isleyänlar bar bolsa, bular bize bildirmezden täzesini geçirmek üçin bize haýyk-huýyk edýänlerdir. Ýa-da gynançdan ýaňa ýigrenje gark bolanlar, häzirki ümsümligiň mazasyny görmek, asuda ýasaýşyň we gaflatyň ýumşaklygynyň içinde owadan uklamagy saýlap alanlardyr.

«Arap bahary» wagtynda bolup geçen wakalar geçip giden tapgyr

däl, gaýtalanyп duran medeniýetdir.

Mişari ZEÝDI,

Saud Arabystanly žurnalist.

Penşenbe, 15.02.2024 ý. Publisistika